

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

21 april 2004

VERZOEKSCHRIFT

over de reglementering inzake gemeentelijke volksraadplegingen

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid
uitgebracht door de heren Bart De Smet en Cis Schepens**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jan Penris.

Vaste leden :

de heer Bart De Smet, mevrouw Veerle Heeren, de heren Boudewijn Laloo, Mark Van der Poorten ;

mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, mevrouw Dominique Guns, de heren Cis Schepens, Francis Vermeiren ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Jan Penris, Christian Verougstraete ;

de heren Carlo Daelman, Marcel Logist ;

mevrouw Vera Dua ;

de heer Dirk De Cock.

Plaatsvervangers :

mevrouw Sonja Becq, de heren Carl Decaluwe, Erik Mathijs, Jan Verfaillie ;

de heren Julien Demeulenaere, Peter Gysbrechts, Patrick Lachaert, Stefaan Platteau ;

de heer Filip Dewinter, mevrouw Marijke Dillen, de heer Frans Wymeersch ;

de heer Dany Vandenbossche, mevrouw Josée Vercammen ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

de heer Jan Loones.

INHOUD

	Blz.
1. Procedure	4
2. Beknopte inhoud van het verzoekschrift	4
3. Bespreking	4
4. Conclusie	4
Bijlage : Nota aan de Vlaamse regering van 12 maart 2004 met betrekking tot het verzoekschrift over de reglementering inzake gemeentelijke volksraadplegingen	5

DAMES EN HEREN,

1. Procedure

De heer Arthur De Decker diende op 30 september 2003 een verzoekschrift in over de reglementering inzake gemeentelijke volksraadplegingen. Het verzoekschrift werd op 1 oktober 2003 ontvanke-lijk verklaard en voor verdere behandeling door-
verwezen naar de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid.

De commissie besprak het verzoekschrift tijdens haar vergaderingen van 20 januari en 20 april 2004.

2. Beknopte inhoud van het verzoekschrift

De verzoeker, die nauw betrokken was bij de Gentse gemeentelijke volksraadplegingen, stelt voor om in het (door de Vlaamse regering nog in te dienen) ontwerp van gemeentedecreet een bepaling in te voeren waardoor de reglementering inzake gemeentelijke volksraadplegingen zou worden vervolledigd met strafbepalingen. De bedoeling is om mistoestanden en laakbare beïnvloedingstechnieken, die strafbaar zijn bij gemeenteraadsverkiezingen, ook strafbaar te maken bij gemeentelijke volksraadplegingen.

3. Bespreking

De commissie beslist tijdens de vergadering van 20 januari 2004 het verzoekschrift aan de minister van Binnenlandse Aangelegenheden over te maken ten einde het standpunt van de Vlaamse regering erover te kennen.

Het antwoord van de Vlaamse regering (zie bijlage) wordt voorgelegd op de vergadering van 20 april 2004.

De heer *Paul Van Grembergen*, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken verklaart dat de Vlaamse regering op 12 maart 2004 beslist heeft de inhoud van het verzoek te aanvaarden. Dit betekent dat de Vlaamse regering instemt met het verzoek om in het ontwerp van gemeentedecreet, bij de bepalingen die betrekking hebben op de gemeentelijke volksraadpleging, de strafbepalingen te voorzien die zijn ingeschreven in het Algemeen Kieswetboek, met uitzondering van de bepalingen die betrekking hebben op de opkomstplicht.

4. Conclusie

De commissie beslist bij consensus zich aan te sluiten bij het standpunt van de Vlaamse regering en beschouwt dit als het gemotiveerde antwoord op het verzoekschrift.

De verslaggevers,

Bart DE SMET
Cis SCHEPENS

De voorzitter,

Jan PENRIS

BIJLAGE

Nota aan de Vlaamse regering van 12 maart 2004
met betrekking tot het verzoekschrift over de reglementering
inzake gemeentelijke volksraadplegingen

Nota aan de Vlaamse regering

Betreft : Verzoekschrift tot vervolledigen van de reglementering inzake gemeentelijke volksraadplegingen met strafbepalingen

Voorgeschiedenis

De heer Arthur De Decker diende bij de voorzitter van het Vlaams parlement een verzoekschrift in over de reglementering inzake gemeentelijke volksraadplegingen.

De commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden , Huisvesting en Stedelijk beleid besprak op 20 januari 2004 het hierboven vermelde verzoekschrift.

Op basis van artikel 3 van het bijzonder decreet houdende regeling van het recht om verzoekschriften bij het Vlaams parlement in te dienen, heeft de commissie beslist het verzoekschrift naar de Vlaamse regering te verwijzen ten einde daaromtrent haar standpunt te kennen.

De indiener verwijst naar een advies nr. VAV/200011 van 07.11.2000 van de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen onder nummer 9, dat stelt dat het artikel 64 van de gemeentekieswet niet toepasselijk verklaard wordt op de gemeentelijke volksraadpleging. Bedoeld artikel voorziet in een aantal strafbepalingen voor personen die handelingen stellen die niet in overeenstemming kunnen gebracht worden met een normaal verloop van de kiesverrichtingen.

Volgens de indiener van het verzoekschrift is dit beangstigend, want aldus zijn alle soorten van mistoestanden die strafbaar zijn bij gemeenteraadsverkiezingen totaal straffeloos mogelijk bij volksraadplegingen op gemeentelijk vlak, met alle gevolgen van dien.

Indiener is initiatiefnemer voor een derde gemeentelijke volksraadpleging in Gent over het al of niet indelen van de stad GENT in districten naar het voorbeeld van de stad Antwerpen. Tevens lag hij aan de basis van de twee vorige raadplegingen die in Gent plaatsvonden. Hij heeft naar eigen zeggen ondervonden dat dergelijke raadplegingen gepaard gaan met een heuse campagne van voor- en tegenstanders die niet moet onderdoen voor een verkiezingscampagne en waarbij dus ook alle soorten laakbare beïnvloedingstechnieken worden aangewend die dit democratisch proces kunnen doen ontsporen.

Teneinde daar aan te verhelpen is hij de mening toegedaan dat het aangewezen is om in de nieuwe gemeentewet gepaste straffen op te nemen geïnspireerd op die van het kieswetboek en die ook voorkomen in het ontwerp van decreet houdende vaststelling van de procedure van onderzoek door middel van een volksraadpleging in het Nederlands taalgebied en het tweetalig gebied Brussel - Hoofdstad.

Hij stelt derhalve voor in hoofdstuk II van titel VII van het voorontwerp van gemeentedecreet een artikel 245bis in te voegen met de volgende tekst :

Artikel 245 bis

§ 1 *Met gevangenisstraf van acht dagen tot een maand en met geldboete van 1,25 € tot 12,3 € of met één van die straffen alleen wordt bestraft hij die, rechtstreeks of onrechtstreeks, geld, waarden of enig voordeel aanbiedt of belooft onder voorwaarde van niet deelname aan de volksraadpleging, dan wel op voorwaarde dat de stemming een bepaalde uitslag oplevert. Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die het aanbod of de belofte aanneemt.*

§ 2. *Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die, met het oogmerk om een kiezer tot niet deelname aan de volksraadpleging over te halen, zich jegens hem schuldig maakt aan feitelijkheden, gewelddaden of bedreigingen.*

§ 3. *Als dader van de wanbedrijven, in de twee vorige paragrafen omschreven, wordt gestraft hij die geld geeft om ze te plegen, wetend waarvoor het moeten dienen of opdracht geeft om in zijn naam het aanbod, de belofte of de bedreiging te doen.*

§ 4. *Indien de schuldige, in de gevallen bedoeld in de drie vorige paragrafen, een openbaar ambtenaar is, wordt het maximum van de straf uitgesproken en kunnen de gevangenisstraf en de geldboete verdubbeld worden*

§ 5. *Namaak van stembiljetten of vervalsingen van de elektronische apparatuur wordt gestraft als valsheid in openbare geschriften.*

§ 6. *Iedere voorzitter, bijzitter of secretaris van een bureau, die het geheim van de stemming kenbaar maakt, wordt gestraft met een geldboete van 12,39 € tot 74,37€.*

§ 7. *Met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met een geldboete van 1,25 € tot 49,58€ wordt gestraft ieder lid van een bureau die bij de stemming of bij de stemopneming betrapt wordt op bedriegelijke verandering, op wegneming of op bijvoeging van biljetten of die wetens minder of meer stembiljetten of stemmen aantekent dan hij werkelijk te tellen heeft gekregen.*

Ieder ander persoon die schuldig is aan de in het vorige lid omschreven feiten, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van 0,64 € tot 24,79€.

Van de feiten wordt onmiddellijk melding gemaakt in het proces-verbaal.

§ 8. *Met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van 0,64 € tot 27,79 € wordt gestraft hij die stemt of zich ter stemming aanmeldt onder naam van een andere stemgerechtigde.*

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die op enigerlei wijze, een of meer officiële stembiljetten wegneemt of achterhoudt.

§ 9. *Hij die stemt met schending van de artikelen 6 tot 9 bis en 42, zesde en zevende lid van het kieswetboek wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot vijftien dagen en met geldboete van 0,64€ tot 4,96 €.*

§ 10. *De vervolging van de in de hierboven omschreven misdrijven alsmede de burgerrechtelijke rechtsoverdracht, verjaren door verloop van zes volle maanden vanaf de dag waarop de misdaden en wanbedrijven zijn gepleegd.*

§ 11. *Bij samenloop van verscheidene hierboven omschreven wanbedrijven worden alle straffen samen opgelegd, zonder dat zij evenwel het dubbele van het maximum van de Zwaarste straf mogen te bovengaan.*

Volgens indiener van het verzoekschrift zijn deze strafbepalingen in de eerste plaats preventief bedoeld teneinde manipulaties te voorkomen en de ernst van een dergelijke raadpleging in de verf te zetten. Een raadpleging op gemeentelijk vlak is voor de inwoners even belangrijk en dient dus even goed te worden beschermd als deze op gewestelijk vlak.

Verzoeker is tevens van oordeel dat op die wijze stemgerechtigde inwoners bovendien zullen aangezet worden om aan de raadpleging deel te nemen, vrij van bedreiging of intimidatie en met gewaarborgde geheimhouding, wat momenteel, volgens hem, niet het geval is.

1. Commentaar

Als basis voor de beoordeling van het verzoek van de heer Arthur De Decker wordt verwezen naar de teksten van de ontwerpen van gemeentedecreet en van het Vlaams kiesdecreet.

In het ontwerp van Vlaams kiesdecreet werd een hoofdstuk opgenomen met betrekking tot een aantal strafbepalingen. Dit hoofdstuk is grotendeels gesteund op de artikelen 181 tot en met 206 van het Kieswetboek, zoals toepasselijk verklaard in de artikelen 64, eerste lid, en 112, van de Gemeentekieswet en artikel 38, eerste lid, van de Provinciekieswet. Het volstaat dan ook om in het ontwerp van gemeentedecreet op te nemen dat de strafbepalingen die van toepassing zijn op de gemeenteraadsverkiezingen, ook toepasselijk zijn op de gemeentelijke volksraadplegingen, waardoor dezelfde sancties ook van toepassing zouden worden op deze raadplegingen.

Uitzondering dient hierbij eventueel gemaakt te worden van die strafbepalingen die betrekking hebben op de opkomstplicht. Bij gemeentelijke volksraadplegingen is de opkomstplicht inderdaad niet voorzien.

Verzoeker kan dus gevolgd worden in zijn redenering dat het inderdaad aangewezen is te voorzien in een aantal sancties wat de gemeentelijke volksraadpleging betreft, zonder dat het echter daarom noodzakelijk is de desbetreffende teksten integraal en letterlijk in het ontwerp van gemeentedecreet op te nemen.

2. Budgettaire weerslag

Het voorstel van beslissing heeft geen rechtstreekse budgettaire weerslag. Of er al dan niet straffen worden ingevoerd, heeft geen budgettaire implicaties.

3. Weerslag van het voorstel op de lokale besturen

Dit besluit heeft geen weerslag op de lokale besturen, noch op de provincies, noch op de gemeenten.

4. Weerslag op het personeelsbestand en/of personeelsbudget

Dit besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand en/of het personeelsbudget van de administratie binnenlandse aangelegenheden. Het akkoord van de Vlaamse Minister, bevoegd voor ambtenarenzaken, is aldus niet vereist.

Voorstel van beslissing :

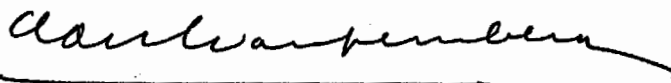
De Vlaamse Regering beslist :

1. In te stemmen met het verzoek van de heer Arthur De Decker om in het ontwerp van gemeentedecreet bij de bepalingen die betrekking hebben op de gemeentelijke volksraadpleging,

die strafbepalingen te voorzien die zijn ingeschreven in het Agemeen Kieswetboek, met uitzondering van die bepalingen die betrekking hebben op de opkomstplicht.

2. De Vlaamse minister voor Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken te gelasten met de uitvoering van dit besluit.

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN.